

На основу члана 169. Закона о здравственој заштити („Службени гласник РС”, број 107/05), чл. 19. и 30. Закона о коморама здравствених радника („Службени гласник РС”, број 107/05) и члана 35. Статута СКС,

Скупштина СКС на седници одржаној 8. децембра 2007. године доноси

ЕТИЧКИ КОДЕКС

доктора стоматологије

„Службени гласник РС”, број 14 од 5. фебруара 2008.

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Етичким кодексом (у даљем тексту: Кодекс) доктора стоматологије (у даљем тексту: стоматолог), утврђују се правила понашања стоматолога, чланова Стоматолошке коморе Србије (у даљем тексту СКС), који као професију у Републици Србији обављају послове стоматолошке струке, с намером да очувају углед и достојанство стоматолошке здравствене делатности.

Етичка начела и правила понашања из овог кодекса подразумевају поштовање позитивних законских прописа, општих и посебних професионалних етичких начела која одређују понашање доктора стоматологије у односу на: пацијенте, колеге, сараднике и СКС.

Члан 2.

Својим понашањем стоматолог би требало да служи као пример за хуманост и поштовање људског достојанства.

Одредбе овог кодекса дужни су да поштују сви чланови СКС без обзира да ли су запослени у државном или приватном сектору, као и стоматолози који су на обавезном приправничком стажу. Против стоматолога који се не придржавају овог кодекса, Комора ће покренути поступак пред Етичким одбором и Судом части.

Стоматолози који ступају у чланство коморе дужни су да поштују одредбе овог кодекса.

II. ОПШТА НАЧЕЛА

Члан 3.

Стоматолошка професија ставља се у службу здравља сваког човека и целог народа. Она је племенита, слободна и не представља предузетничку нити трговинску делатност, будући да се у њеном обављању стоматолози не руководе првенствено својом материјалном користи, него добром за болесника.

Стоматолог се свечано обавезује да ће свој позив обављати савесно и одговорно, према законима човечности

и да ће поштујући стоматолошку традицију применити своје познавање вештине лечења на најхуманији начин и тако оправдати поверење које му је дато у вези са његовим звањем.

Члан 4.

Унапређење и чување здравља, лечење оболелих и продужетак људског века основни је задатак и част сваког стоматолога.

У свом раду стоматолог је самосталан у границама своје стручне оспособљености.

Стоматолог не сме да обавља захвате за које нема одговарајуће стручно и практично искуство. Изузетак су захвати које је потребно применити код животно угрожених особа.

Члан 5.

Стоматолог увек пружа свима подједнако стручну помоћ без обзира на расу, веру, пол, националност, политичку припадност и социјални положај.

Основне дужности стоматолога су:

- да пружи хитну медицинску помоћ.
- да поступа по правилима науке и да примени савремене медицинске доктрине,
- да се стално стручно усавршава, да се придржава високих етичких стандарда науке и примењује их у свакодневном раду са пацијентима,
- да чува углед и достојанство професије како при обављању свог позива тако и у приватном животу.
- да ни под претњом не употреби своје знање насупрот професионалним правилима и закону,
- да својим понашањем служи као пример хуманости и човечности.
- да стално и на сваком месту ради на здравственом просвећивању становништва.
- да према својим учитељима и колегама исказује дужно поштовање.

Члан 6.

Стоматолог је за свој рад одговоран пред својом савешћу, пацијентом и друштвом.

Своја знања и умећа стоматолог ће увек одговорно примењивати у складу са начелима овог кодекса.

III. ПОСЕБНА НАЧЕЛА

Однос стоматолога према пацијентима

Члан 7.

Стоматолог мора да заштити здравље пацијента без обзира на његов лични статус, расу, пол, народност, верску припадност, политичко опредељење, друштвено-економски положај.

Члан 8.

Стоматолог је слободан у избору метода и начина лечења али је дужан да доследно користи савремена достигнућа стоматолошке науке и струке и да посао обавља стручно поштујући сва етичка начела.

Члан 9.

У поступку са пацијентом стоматолог поступа економично у складу са добром стоматолошком праксом и дужан је да избегава непотребне прегледе и медицинске мере.

Члан 10.

Стоматолог има право да одбије лечење пацијента уколико процени да психички, стручно или организационо није у стању да пружи одговарајући ниво стоматолошке услуге. Ово се односи и на случајеве када се пацијент не понаша у складу са потребама лечења, односно ако се пацијент свесно понаша недолично и показује сумњу или неразумевање за терапијски поступак који му је предложен.

Члан 11.

Стоматолог је обавезан да омогући пацијенту промену свог изабраног стоматолога на лични захтев. Стоматолог треба да омогући пацијенту да добије „друго мишљење“ за предложени стоматолошки захват, упутивши га другом стоматологу, у здравственој установи или приватној пракси.

Члан 12.

Стоматолог има право на приговор савести ако тиме не доводи живот пацијента у опасност.

Члан 13.

Стоматолог мора да добије пристанак од пацијента за предузимање медицинских мера.

Пацијенту морају бити предочене и друге могућности лечења, као и ризици таквог поступка.

Пацијент мора да има прилику да постави питања у вези са предложеном медицинском мером и да добије адекватан и разумљив одговор.

Пацијент мора да буде обавештен о цени предложене стоматолошке услуге.

У случају да пацијент није у стању да да пристанак за предузимање медицинске мере, а пацијентов живот је угрожен, стоматолог може да започне лечење и без пристанка пацијента.

Ако је пацијент малолетан или лишен пословне способности, пристанак за предузимање медицинске мере даје његов законски заступник.

Члан 14.

Пацијент има право да одбије да се над њим предузме предложена медицинска мера, чак и у ситуацијама кад је у питању спасавање или одржавање његовог живота.

Стоматолог ће тада пацијенту указати на могуће последице и од пацијента или законског заступника узеће писану изјаву да је одбио предузимање предложене медицинске мере.

Члан 15.

Стоматолог мора да обавести пацијента лично и благовремено о свим околностима од којих би могла да зависи његова одлука да пристане или не пристине на предузимање предложене медицинске мере. То обавештење треба дати и без пацијентовог тражења.

Обавеза обавештавања односи се и на компликације у лечењу које неочекивано наступе, као и на грешке у медицинском третману, што се такође саопштава пацијенту, односно његовом законском заступнику.

Последице необавештавања пацијента поништиће пацијентов пристанак и он неће имати правну важност, а стоматолог који предузме медицинску меру, макар и прописно, сносиће ризик њеног неуспеха и штетних последица.

Члан 16.

Стоматолог је дужан да омогући пацијенту да сазна истину о свом здравственом стању и мора да му омогући увид у медицинску документацију ако то пацијент захтева осим ако процени да ће тиме да се погорша здравствено стање пацијента односно да му угрози живот. Пацијент нема право увида у оне делове документације који садрже субјективне утиске или опажања лекара.

Члан 17.

Увид у медицинску документацију стоматолог може допустити и пацијентовом заступнику, другом стоматологу и здравственој установи, али само када је то у интересу пацијента и уз његову писану сагласност.

Члан 18.

Стоматолог мора да упути пацијента, уз писани извештај или упут, за савет или интервенцију код другог колеге уколико није надлежан, уколико није стручно оспособљен за конкретну методу лечења, или ако најприкладније лечење превазилази могућности, знање и вештине стоматолога.

Члан 19.

У својој ординацији и у оквиру своје стручне оспособљености, стоматолог је дужан да прими пацијента који је дошао ради лечења или који му је упућен од стране друге здравствене установе односно приватне праксе.

Уколико пацијента упућује други стоматолог потребно да пацијенту да писани извештај о лечењу.

Члан 20.

Стоматолог је одговоран за предузете медицинске мере приликом лечења пацијента.

Члан 21.

Стоматолог је дужан да размотри сваку жалбу пацијента и да покуша да евентуални проблем реши у договору са пацијентом.

Члан 22.

Стоматолог може да лечи пацијента бесплатно, под условом да то не чини искључиво у циљу рекламирања и придобијања пацијената.

IV. ОДНОС СТОМАТОЛОГА ПРЕМА ДРУШТВУ

Члан 23.

Приликом доношења стручних одлука стоматолог мора да уважава и економски аспект лечења, мора да се понаша рационално у оквиру реалних материјалних могућности друштва.

Члан 24.

Стоматолог мора стално да ради на повећању угледа професије, не сме да обмањује јавност у погледу могућности лечења и да приликом информисања јавности поштује закон и овај кодекс.

Члан 25.

Стоматолог не сме да користи називе и титуле које му нису уредно и на законит начин додељене.

Члан 26.

Оглашавање стоматолога мора да буде искрено, тачно, без лажи и обмане јавности, а забрањене су огласне поруке које код медицински необразованих људи изазивају претерана очекивања, односно лажну наду.

Обављање стоматолошке делатности може се оглашавати само на начин прописан Законом о здравственој заштити, Законом о оглашавању и другим важићим прописима на дан оглашавања.

Члан 27.

Стоматолог не сме да прима награде за пропагирање фармацеутских, козметичких, стоматолошких и других производа и опреме.

Члан 28.

Стоматолог не сме да обавља здравствену делатност уколико ње уписан у регистар СКС и нема важећу лиценцу у складу са Законом о здравственој заштити и Законом о коморама здравствених радника.

Члан 29.

Стоматолог може да ради као консултант у приватној пракси или приватној здравственој установи, пошто се уверио да приватна пракса односно здравствена установа испуњавају услове за рад на основу решења Министарства здравља.

Стоматолог не сме да сарађује са зубно-техничком лабораторијом, рендген кабинетом, биохемијском лабораторијом и другим који не испуњавају услове за рад на основу решења Министарства здравља.

Члан 30.

Стоматолог је дужан да СКС пријави нелегалан рад другог стоматолога.

V. ОДНОС СТОМАТОЛОГА ПРЕМА КОЛЕГАМА

Члан 31.

Стоматолог је обавезан да негује колегијалност, искреност и отвореност, да уважава знање, достојанство и стручност својих колега и да увек пружи професионалну помоћ колеги.

Члан 32.

Стоматолог не сме да преузима пацијенте других колега.

Када се стоматологу обрати пацијент из друге ординације за хитну интервенцију, дужан је да му пружи неопходну помоћ и потом га упуту колеги у одговарајућу ординацију.

Члан 33.

Ако је потребно, стоматолог је обавезан да писаним путем упути пацијента колегама са одговарајућом специјализацијом за савет и терапију.

Стоматолог може да преузме лечење пацијента другог стоматолога само на писани захтев дотичног стоматолога или пацијента.

Стоматологу није дозвољено да затражи провизију за услугу коју обавља други стоматолог или зубни техничар. Није дозвољено да стоматолог нуди или даје провизију другом стоматологу, зубном техничару или појединцу који је упутио пацијента за стоматолошку услугу.

Члан 34.

Сваки стоматолог треба да поштује и уважи другачије професионалне ставове и мишљења као и да испољи самокритичност сопственог понашања и деловања.

Стоматолог не сме јавно, и пред пацијентима да критикује колеге нити да упоређује сопствене вештине и квалификације са вештинама и квалификацијама других колега стоматолога, изузетак су стручни и научни скупови.

Када критикује колегу, стоматолог је обавезан да поштује личност и методе лечења колеге.

VI. ОДНОС СТОМАТОЛОГА ПРЕМА КОМОРИ

Члан 35.

Стоматолог је у обавези да савесно испуњава све обавезе према Комори.

Стоматолог је у обавези да поштује, чува и подиже углед Коморе и да лично доприноси што успешнијем раду Коморе.

Члан 36.

За сваког стоматолога требала би да буде част избор у органе и радна тела коморе.

Стоматолог који је изабран у органе и радна тела Коморе, обавезан је да буде присутан на седницама и састанцима и својим активним учешћем да доприноси њиховом што успешнијем раду.

Напуштање седнице као знак протеста или неслагања са неком одлуком коју је донела већина није дозвољено, сматраће се да је повредио професионалну етику и овај кодекс. Више од два неоправдана узастопна недоласка на седнице Скупштине или органа управљања, одбора, тела и комисија СКС, такође се сматра повредом овог кодекса.

Члан 37.

Стоматолог мора настојати да се колегијални односи што успешније негују и развијају.

VII. СТОМАТОЛОШКА ТАЈНА

Члан 38.

Стоматолог је обавезан да увек полази од претпоставке да пацијент жели да се подаци о њему, његовом здравственом стању и методама лечења држе у тајности и зато мора да чува професионалну тајну. Обвеза чувања тајне траје и после пацијентове смрти.

Члан 39.

Под професионалном тајном подразумевају се сви подаци о пацијенту и његовој породици, који су стоматологу поверени или које је он сазнао приликом обављања свог позива, као и писмена

саопштења пацијента, забелешке о пацијенту и сви налази до којих се дошло медицинским испитивањем.

Члан 40.

Уколико податке о болести пацијента износи у научним публикацијама, на предавањима и у стручним саопштењима, стоматолог је дужан да онемогући индентификацију пацијента на кога се објављени подаци односе.

Члан 41.

Повреда професионалне тајне кривично је дело и тежа повреда професионалне дужности.

Члан 42.

Стоматолог нема обавезу да чува тајну само у следећим случајевима:

- 1) ако су га пацијент или његов законски заступник ослободили те обавезе,
- 2) ако околности конкретног случаја оправдавају претпоставку да је овлашћено лице (пацијент или његов законски заступник) сагласно са откривањем тајне,
- 3) ако чување тајне битно угрожава живот или здравље пацијента, или живот, здравље или неки други претежнији интерес трећег лица или самог стоматолога, и
- 4) уколико га на одавање тајне обавезују законски прописи, и у том случају стоматолог је обавезан да о томе обавести пацијента.

Члан 43.

Тачне, детаљне и релевантне медицинско-стоматолошке податке, стоматолог мора да чува савесно. Одговоран је да обезбеди да то исто раде и други запослени у ординацији. Подаци који се уносе у картон морају да буду јасни, тачни и обрађени у складу са законом. На податке који се чувају електронским путем морају да буду примењене специјалне безбедоносне мере како би се заштитили од неовлашћеног коришћења.

Члан 44.

Лични и остали подаци које је стоматолог сазнао о пацијенту морају да се обрађују савесно и у складу са законом, да се прикупљају за оправдану сврху, да буду релевантни и не сувишни и да се редовно ажурирају.

Пацијент има право провере садржаја збирке података и да затражи исправку ако су нетачни.

Члан 45.

Податке о пацијентима стоматолог не сме да преноси трећим лицима, осим ако је то пацијент писмено дозволио или је то потребно како се не би угрозио живот и здравље других људи.

VIII. ОБАВЉАЊЕ СТОМАТОЛОШКЕ ПРОФЕСИЈЕ

Члан 46.

У току обављања стоматолошке професије, стоматолог мора стално да ради на унапређењу здравља како на индивидуалном плану тако и на плану целокупног друштва уз поштовање живота и хуманости. Мора да обавља своју професију у складу са научним достигнућима, уважавајући и економски аспект лечења у оквиру реалних материјалних могућности како својих тако и пацијената.

Стоматолог је обавезан са истом пажњом да пружи стоматолошку услугу свим пацијентима без обзира на њихово порекло, социјални статус, породичну ситуацију, припадност етичким групама, религијама, без обзира на евентуални здравствени хендикеп, углед и личан осећај према њима.

Члан 47.

Стоматолог сноси одговорност за понашање својих сарадника у складу са важећим законима, обавезан је да користи стоматолошку опрему стриктно по правилима и упутству произвођача.

Члан 48.

Стоматолог мора стално ради на усавршавању професионалних знања и вештина како би квалитет услуга био задржан на задовољавајућем нивоу.

Стоматолог не сме да запошљава здравствене раднике који не испуњавају услове за добијање лиценце, нити сарађује са приватном праксом која обавља здравствену делатност без решења Министарства здравља.

Члан 49.

Стоматолог не сме да даје лажна уверења, лажне исказе, непроверене тврдње, да се понаша непримерено својој професији и да нарушава нормалне професионалне односе.

IX. СТОМАТОЛОГ И ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИЈА

Члан 50.

Веб страна здравствене установе или приватне праксе требало би да садржи следеће податке:

- назив здравствене установе или приватне праксе;
- име, презиме, специјалност и број лиценце оснивача приватне праксе, приватне здравствене установе, односно назив оснивача државне здравствене установе, имена и презимена запослених и бројеве лиценце;
- адресу;
- број телефона, факса, е-маил адресу;
- број решења о регистрацији и назив издаваоца решења;
- адресу, контакт одговорног лица, аутора сајта.

Члан 51.

Веб страна стоматолошке ординације може да садржи:

- радно време ординације и време у које пацијенти могу добити савете стоматолога било лично или путем телефона;
- информације за хитне и ванредне случајеве;
- адресе приватне праксе или друге здравствене установе који би могли да пруже неопходну помоћ;
- везу са веб страном Стоматолошке коморе Србије.

Члан 52.

Када стоматолог користи интернет за професионално обавештавање, мора то да ради на

истинит, праведан и достојанствен начин. На веб странама стоматолог мора да постави садржај који нема елементе преваре и упоређивања са другим ординацијама или да наводи на погрешно закључивање.

Сва обавештења постављена на веб странама морају бити истинита, објективна, јасна, и да су у сагласности са законом и овим кодексом.

Члан 53.

Стоматолог, оснивач приватне праксе или здравствене установе мора да покаже професионалност и достојанство када одређује име за веб страну или електронску пошту.

На одговарајућој веб страни мора да се види датум последње измене.

Када се описује делатност стоматолога, тај опис не сме да буде упоредан.

Члан 54.

Ако су дате везе и за друге веб стране, требало би водити рачуна да и те веб стране задовоље горе поменуте услове.

X. КРШЕЊЕ ЕТИЧКИХ НАЧЕЛА

Члан 55.

Сваки стоматолог је обвезан да се упозна са одредбама овога кодекса приликом уписа у регистар СКС, да потпише изјаву да Кодекс прихвата као свој, и да се у свом раду истог придржава.

Поред одредаба овог кодекса стоматолози су дужни да се придржавају и Међународног кодекса стоматолошке етике, декларација и препорука Светске здравствене организације и Светске асоцијације стоматолога, као и Међународног хуманитарног права.

Непоштовање одредби овог кодекса повлачи одговорност пред надлежним органом СКС.

Члан 56.

У случају када правни прописи Републике Србије одређено питање уређују другачије него што је то уређено Кодексом, стоматолози су дужни да поступају по правним прописима.

Стоматолог има право и обавезу да о сваком кршењу одредби овога кодекса извести надлежни орган Коморе.

Против стоматолога који крши одредбе овога кодекса Комора је обавезна да предузме одговарајуће мере.

Члан 57.

Кршење етичких начела и правних норми повлачи моралну и правну одговорност.

О моралној одговорности одлучују Етички одбор Коморе, Суд части Коморе, стручна удружења.

Кршење моралних права и начела доводи до санкција: од опомене до искључења из професионалне организације и одузимања права бављења професијом.

Правна одговорност произилази из кршења позитивних законских прописа, а о тој одлучују одговарајући судови.

За све случајеве који нису предвиђени овим кодексом одлуке ће доносити надлежни орган СКС.

XI. ZAVRŠNE ODREDBE

Члан 58.

СКС мора трајно да брине да одговарајућа радна тела стално дорађују и осавременују Етички кодекс доктора стоматологије.

Члан 59.

Измене и допуне Етичког кодекса врше се на начин и по поступку њиховог доношења.

Члан 60

Овај кодекс ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

У Београду, 10. децембра 2007. године

Председник Скупштине СКС,

др **Миломир Јелчић**, с.р.